

3. Бандурка О. М. Теорія держави і права: підручник. Харків, 2018. 415 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6689/Teoriia%20derzhavy%20i%20prava_titul%2Bzmist_2018.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

4. Косович В. М. Загальнотеоретичні аспекти удосконалення нормативно-правових актів України: автореф-т дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Львів, 2015. 41 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/%D0%90%D0%B2%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82-6.pdf>.

УДК 340.130.55

DOI: 10.31733/17-03-2023-84-86

Ігор СЕРДЮК

доцент кафедри теорії

та історії держави і права

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ЮРИДИЧНА ПРИРОДА СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЯК ПРАВОВОГО АКТА

При підготовці тез цієї доповіді автор поставив за мету з'ясувати юридичну природу Стратегії національної безпеки України як правового акта.

Досягнення визначеної дослідницької мети зумовило необхідність використання такого теоретичного інструментарію:

6. Діалектичного методу пізнання, згідно з яким Стратегія національної безпеки України розглядається як основа і правовий засіб для планування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки;

7. Герменевтичного методологічного підходу та спеціально-юридичного методу пізнання, що дозволяють розкрити зміст закріплених у ст. 15 Проекту Закону України «Про правотворчу діяльність» приписів, які дають уявлення про юридичну природу стратегії як юридичної форми програмного правового акта, а також уміщених у ст.ст. 1, 26 Закону України «Про національну безпеку України» приписів, що розкривають зміст досліджуваного терміно-поняття;

8. Формально-логічних методів аналізу та синтезу, що уможливають виокремлення рис політико-правового феномену Стратегії національної безпеки України, а також формулювання узагальнюючих висновків як результатів дослідження.

Оскільки предмет пізнання являє собою правовий акт публічної влади, важливе значення в методологічному плані має інтерпретація цього поняття, що дає уявлення про його суттєві ознаки. Вважаю, що правовий акт публічної влади являє собою забезпечене з боку держави та визнане легітимним з боку громадянського суспільства формально-обов'язкове волевиявлення органів публічної влади, їх службових і посадових осіб, що має офіційний характер, здійснює справедливий з погляду домінуючої частини населення регулятивний та/або охоронний вплив на поведінку суб'єктів права і породжує юридичні наслідки, що відповідають принципу правопевності [3, с. 81].

Стратегію, як різновид правового акта публічної влади, розробники законопроекту «Про правотворчу діяльність» розглядають як одну з юридичних форм програмного правового акта [2]. Останній, за задумом авторів, є документом програмно-цільового характеру, у якому відображаються основні напрями розвитку публічної політики.

У програмному правовому акті, за задумом розробників проекту аналізованого нормативно-правового акта, формулюються та обґрунтовуються стратегічні цілі і пріоритети публічної політики, що формується та реалізується органами державної влади та органами місцевого самоврядування, способи досягнення цих цілей, а також найважливіші завдання, що потребують вирішення у визначений період.

Відповідно до п. 19 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про національну безпеку України» Стратегія національної безпеки України являє собою юридичний документ, що визначає актуальні загрози національній безпеці України та відповідні цілі, завдання, механізми захисту національних інтересів України та є основою для планування і реалізації державної

політики у сфері національної безпеки [1].

Аналіз вищенаведеної дефініції терміно-поняття «Стратегія національної безпеки України» свідчить про те, що суб'єкт законотворчості в особі Верховної Ради України зробив наголос на таких трьох важливих рисах однойменного явища державно-правової дійсності:

- 1) це юридичний документ, тобто, матеріальний носій правової інформації;
- 2) вміщена в ньому інформація торкається наступних важливих питань:
 - а) актуальних загроз національній безпеці України;
 - б) відповідних цілей, завдань і механізмів захисту національних інтересів України;
- 3) вказаний документ є основою для планування і реалізації державної політики у сфері національної безпеки.

Принагідно відзначити, що зміст досліджуваного поняття уточнює і певною мірою збагачує нетипове правове розпорядження, вміщене в ч. 1 ст. 26 вищезгаданого законодавчого акта, згідно з яким Стратегія національної безпеки України є основним документом довгострокового планування, яким визначаються основні напрями державної політики у сфері національної безпеки [1].

У плані розуміння досліджуваного явища державно-правової дійсності важливими є і ті положення цієї статті, що торкаються суб'єктів правовідносин, які залучаються до підготовки проекту Стратегії національної безпеки України (Апарат Ради національної безпеки і оборони України, Національний інститут стратегічних досліджень, державні органи, інституції громадянського суспільства й іноземні експерти), а також суб'єктів управлінських правовідносин, уповноважених схвалювати цей юридичний документ довгострокового планування (Рада національної безпеки і оборони України), затверджувати його своїм указом та у разі необхідності вносити зміни до Стратегії національної безпеки України в установленому порядку (Президент України) [1].

Не менш значущими в пізнавальному плані є також положення ч. 2 ст. 26 Закону України «Про національну безпеку України», що торкаються змістовного наповнення Стратегії національної безпеки України як юридичного документа, що має визначати:

1. пріоритети національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілі, основні напрями державної політики у сфері національної безпеки;
2. поточні та прогнозовані загрози національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов;
3. основні напрями зовнішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки;
4. напрями та завдання реформування й розвитку сектору безпеки і оборони;
5. ресурси, необхідні для її реалізації [1].

Сутнісний аспект феномену Стратегії національної безпеки України вимагає з'ясування питання змістовного наповнення категорії національні інтереси України, адже саме вони є тими цінностями, благами, завданню захисту яких підпорядкована державна політика у сферах національної безпеки і оборони України.

Відповідно до ч. 3 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку України» фундаментальними національними інтересами України визнано:

- 1) державний суверенітет і територіальну цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;
- 2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;
- 3) інтеграцію України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами [1].

Аналіз усього вищевикладеного дозволяє виокремити такі риси правового феномену Стратегії національної безпеки України як правового акта публічної влади:

– Це волевиявлення уповноважених суб'єктів управлінських правовідносин у сфері національної безпеки – Ради національної безпеки і оборони України та Президента України;

– Воно об'єктивоване у формі юридичного документа довгострокового планування, що є матеріальним носієм правової інформації;

– Вміщена в ньому інформація торкається таких важливих питань, що змістовно наповнюють цей юридичний документ:

- а) пріоритетів національних інтересів України та забезпечення національної безпеки, цілей і основних напрямів державної політики у сфері національної безпеки;
 - б) поточних і прогнозованих загроз національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов;
 - в) основних напрямів зовнішньополітичної діяльності держави для забезпечення її національних інтересів і безпеки;
 - г) напрямів і завдань реформування й розвитку сектору безпеки і оборони;
 - д) ресурсів, необхідних для її реалізації;
- 4) Коректність наведених теоретичних положень підтверджує зміст конкретного програмного правового акта – Стратегії національної безпеки України БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ – БЕЗПЕКА КРАЇНИ, затвердженої Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 [4];
- 5) Він (юридичний документ) є основою для планування і реалізації державної політики у сфері національної безпеки.

-
1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
 2. Про правотворчу діяльність: Проект Закону України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72355.
 3. Сердюк І. А. Методологічний аналіз інтерпретацій поняття «правовий акт». *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. № 1. С. 76-83.
 4. Стратегія національної безпеки України БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ – БЕЗПЕКА КРАЇНИ, затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

УДК 343.3

DOI: 10.31733/17-03-2023-86-88

Олександр ТАЛДИКІН

доцент кафедри

загальноправових дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУВЕРЕНІТЕТ ТА ЙОГО СТРУКТУРА

Проблема самостійності прийняття рішень державою стосовно питань комунікації, інформативної сфери, правомірність поширення державного суверенітету на мережевий та віртуальний простір, створення дійового механізму правової регуляції з урахуванням як норм національного законодавства, так і норм міжнародного права для захисту інформаційного, віртуального простору від негативних зовнішніх впливів дає підстави говорити про інформаційний суверенітет.

На нашу думку, інформаційний суверенітет, передбачає проведення незалежної інформаційної політики, контроль за інформаційними мережевими потоками, за умов забезпечення свободи слова, права на приватність та права населення на отримання достовірної інформації [1].

Структура інформаційного суверенітету не відрізняється однорідністю. Так, К. Ісмайлов, Б. Бєлих, розкриваючи доктрину інформаційної безпеки в аспекті суверенітету, звертають увагу на деяку некоректність самого терміну, пояснюючи, це монологічним характером інформації (повідомчий монолог), на їх думку варто говорити не про інформацію, інформативний простір, а про комунікацію та комунікативний простір (інтерактивний полілог) [2, с. 208].

На наш погляд, варто взяти за основу розширену інтерпретацію інформаційного суверенітету, коли серед структурних елементів, що у сукупності його складають потрібно зазначити наступні.

Цифрова складова: раніше ідея цифрового суверенітету асоціювалася з політикою авторитарних держав, де через жорсткий контроль за інформаційними технологіями ці